

B.A. Part-III (Semester-V) Examination
LITERATURE OF CLASSICAL LANGUAGE
PERSIAN LITERATURE

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 80

یادداشت : همه سوالات لازمند۔
 پاسخ ہا بزبان فارسی یا اردو یا انگلیسی یا ہندی بنویسید۔

16

سوال نمبر ۱۔ دو تا از اقتباس ہاے زیر را توضیح بدھید۔

(الف) عبدالمطلب گفت : بخدا قسم ما با اوسر جنگ و نیروی مقاومت نداریم۔ فرستادہ ابرہہ گفت : پس بر خیز تا نزد او دویم۔
 عبدالمطلب باقی چند از فرزندانش و جمعی از بزرگان مکہ براہ افتاد، تا بہ لشکر گاہ ابرہہ رسیدند۔ چون عبدالمطلب بہ خیمہ
 ابرہہ وارد شد، اورا معرفی کردند، و گفتند : این پیشوای قریش و بزرگ این سر زمین است کہ مردم این ناحیہ و جانوران
 وحشی این کوہستان را طعام می دہد۔

(ب) ادہم بیچارہ اگر اندک امید می ہم برای یکبار دیدن ریگا داشت آنہم بر باد رفت۔ شاید اگر ریگانی میرد باز یکبار دیگر
 اورا می دید ولی دلبرنا زمین او، اکنون زیر خاکہا خفتہ است و باید این آرزو را با خود بدور برد۔ زندگی را چہ سود پس از
 مرگ جانانش کہ یکبار ہم بروی او خندیدہ است ! آتشی حسرت درویش زبانی کشید۔ ہر چہ از چشم اشک فرو می ریخت
 آراش نمی یافت آتش آرزوی دیدن ریگا در دلش افروختہ تر میشد۔

(ج) در آغاز دورہ اسلامی، ادب فرہنگی بودہ است مقابل علم یعنی مقابل فرہنگ دینی کہ مجموعاً علم خواندہ می شدہ است۔ کلمہ
 فرہنگ کہ بہ قوی مرادف و معادل فارسی آن است، حاکی است از نوعی تہذیب اشرافی و این ہمہ نشان می دہد کہ ادب
 در حال یک نوع ذوق تجملی است و اگر دایم بہ تحمل گرایش داشتہ باشد، عجب نیست۔ در حقیقت ادب عربی کہ منشاء
 ادب کلاسیک اسلامی است۔ اساساً از دوران جاہلیت عرب عبادت بودہ است۔ از نوع تہذیب و تربیت کہ انسان
 را از اشخاص عاری و معمولی ممتاز می کردہ است۔

8

سوال نمبر ۲۔ (الف) چہارتا از بیت ہای زیر را شرح بدھید :—

- (۱) فریب خوردہ نازم چہا نمی خواہم
 یکی بہ پرسش جان امیدوار بیا
 (۲) رخشنڈگی ساعد و گردن نتوان جست
 زبہندگی یارہ ویرگر نتوان گفت

(۳) بیا و جوش تمنای دیدم بگر
چون اشک از بر مرثگان چکیدم بگر

(۴) وداع و وصل جدا گانه لذتی دارد
هزار بار بر و صد هزار بار بیا

(۵) آن را از که در سینه نهان است نه وعظ است
بردار توان گفت و به منبر نتوان گفت

(۶) شنیده ام که نه بنی و نا امید نیم
ندیدن تو شنیدم شنیدم بگر

(۷) بیک دو شیوه ستم دل نمی شود خرسند
بمرگ من که بسامان روزگار بیا

8

(ب) یکی از بندهای زیر را ترجمه کنید:—

(۱) یا بر مثال ماهی یونس میان آب
آهنگ در کشیدن او کرده از کنار
یا همچو یونس آمده بیرون ز بطن حوت
افتاده بر کناره در یا نحیف و زار
در معرض خلاف جهانی ز مرد و زن
تو میش در نظاره و خلقی در انتظار
من به خرد به حجره خلوت شتافتم
گفتم که ای نتیجه الطاف کردگار

(۲) بذله بسیار گوی بادین کوچک خویش
ترسم ارزا بشود گفته همچون شکرت
رقص باهر کس و هر جای کن می ترسم
نقص حسنت شود و عیب بجای هنرت
همه جاپای من رام مشو باده مفضوش
وای از آن لحظه که از خویش نباشد خبرت

کتر از خانہ برون پابند بے مادر
بخیا بان و بازار گر افتد گزرت

16

سوال نمبر ۳۔ جاہای خالی را پر کنید:—

- (۱) سبک دور مشروطہ میں شعرون کا موضوع..... پرتقید رہا۔ (حکومت، معاشیات، معاشرہ، سیاست)
- (۲) بہار کو فارسی ادب کا آخری..... شاعر کہا جاتا ہے۔ (غزل گو، قصیدہ گو، مثنوی گو، رباعی گو)
- (۳) عارف قزوینی..... کے سب سے بڑے شاعر گزرے ہیں۔ (قصیدہ، رباعی، تصنیف، غزل)
- (۴) بہار نے کل..... مثنویاں لکھی ہیں۔ (۵۰، ۶۰، ۷۰، ۸۰)
- (۵) ایرج مرزا کا تعلق..... خاندان سے تھا۔ (قاچاری، غزنوی، صفوی، سلجوقی)
- (۶) دہخدا کو روایتی اصناف سخن میں تجربہ کرنے والا..... شاعر مانا جاتا ہے۔ (بڑا، اولین، آخری، معمولی)
- (۷) ایران میں ۱۹۳۴ء میں فردوسی کی..... سالہ برسی منائی گئی۔ (دو سو سالہ، پانچ سو سالہ، ہزار سالہ، دو ہزار سالہ)
- (۸)..... نے روس کے اہم شعراء کی نظموں کا منظوم ترجمہ کیا۔ (عارف، سعدی، حافظ، لاہوتی)

16

سوال نمبر ۴۔ یکی از شاعران و نثر نگاران زیر احوال و ویژگی ها بنویسید:—

- (۱) مرزا غالب دہلوی
- (۲) ملک الشعراء بہار
- (۳) ایرج مرزا

16

سوال نمبر ۵۔ دو تا از عناوین زیر یادداشت کوتاه بنویسید:—

- (۱) قصیدہ
- (۲) غزل
- (۳) قطعہ
- (۴) مسقط